

dones pedagogues

calendari 2001

Aquest calendari 2001, editat per l’Institut Català de la Dona de la Generalitat de Catalunya, té l’objectiu de posar de relleu el protagonisme històric de les dones en la societat catalana, protagonisme que ha estat present en diversos àmbits com el literari, les arts plàstiques, la composició i interpretació musical, el científic, l’esportiu i també en el de l’edició, i que ha estat recollit en calendaris anteriors.

El calendari d’enguany està dedicat monogràficament a les pedagogues i mestres catalanes. No hi són totes, ni molt menys, tan sols n’incloem dotze amb la voluntat de fer-les visibles a elles, però entenent que són el fruit de les dones que les van precedir i alhora referents de les generacions posteriors. Les seves experiències, el seu bagatge i les seves aportacions han estat cabdals per a la innovació de la pedagogia catalana.

El calendari 2001, amb nou format, permet conservar la ressenya biogràfica i la imatge de les dones que hi apareixen. Per això només cal que es retalli la part inferior de cada full i es plegui per la meitat, d’aquesta manera es pot conservar la informació en un format de fitxa, en la qual per una cara hi ha el nom i la fotografia, i al dors hi ha les dades biogràfiques.

La part inferior d’aquest primer full, utilitzada de la mateixa manera, serveix de coberta i d’índex per aquest bloc de dotze fitxes de “dones pedagogues”.

Al llarg d’aquest proper any, l’Institut Català de la Dona posarà al seu abast un suport adequat per guardar aquestes fitxes i, a més, editarà en aquest mateix format la informació i les imatges gràfiques recollides en les anteriors edicions de calendaris de l’ICD, per tal que totes les persones interessades puguin disposar de la col·lecció completa.

dones pedagogues

- Leonor Serrano Pablo
- Antònia Adroher Pascual
- Maria Rúbies Garrofé
- Dolors Canals Farriols
- Àngels Ferrer i Sensat
- Anna Rubiés Monjonell
- Maria Baldó Massanet
- Margarita Comas Camps
- Pepita Uriz Pi
- Rosa Sensat Vilà
- Teresa Mañé Miravet
- Dolors Piera Llobera

GENER 2001

01 02 03 04 05 06 07

08 09 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Leonor Serrano Pablo

Nascuda el 23 de febrer de 1890 a Hinojosa de Calatrava, el 1907 passà a residir a Barcelona, on estudià magisteri durant els anys 1909-1912. Posteriorment estudià dret, que no acabà, i filosofia i lletres.

L'any 1913, quan era inspectora de les escoles de Barcelona, va ser pensionada per l'Ajuntament de la ciutat, per estudiar a Roma el mètode Montessori sobre ensenyament de pàrvuls. Al seu retorn, va ser una de les divulgadores del mètode a Catalunya.

Per a Leonor Serrano la creació d'escoles de pàrvuls i maternals, a més dels avantatges que tenia per a les criatures, facilitava les activitats de les dones amb responsabilitats familiars i permetia l'assistència a classe de les filles grans que, en cas contrari, sovint es veien obligades a quedar-se a casa per vigilar els germans i germanes més petits. Leonor Serrano, lúcida analista sobre les condicions que propiciaven l'opressió de les dones, impulsà la creació de serveis que podien millorar les condicions de vida de les dones.

Divulgadora, tal com ja hem dit, del mètode Montessori, va escriure diverses obres al respecte: *El método Montessori*, 1928; *La pedagogía Montessori*; *La enseñanza complementaria obrera*, 1926; i *Estudio de psicología experimental sobre los procedimientos escolares de memorización*.

Sobre l'educació de les dones va publicar: *La educación de la mujer en España*; *La educación de la mujer de mañana*, 1923; *Treball intel·lectual*; *Manual de la dona moderna*; *¿Que harán nuestras mujeres después de la guerra?* i el llibre de lectura escolar *Diana o l'educació d'una nena*, editat a Barcelona els anys 1933 i 1934, del que transcrivim el següent paràgraf: "Vuestras hijas y discípulas, deben tener, bajo la égida de la República, un porvenir más esplendoroso que el pasado y el presente del que habéis gozado –o sufrido– vosotras.- La niña actual, la mujer de mañana, se educará, trabajará, ganará y vivirá más intensamente que vosotras".

FEBRER 2001

01 02 03 04

05 06 07 08 09 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28

Antònia Adroher Pascual

Antònia Adroher Pascual, nascuda el 12 de juny de 1913 a Girona, va ser mestra i també la primera regidora de l'Ajuntament de Girona.

Va estudiar fins als quinze anys i després "vaig passar-me'n un parell aprenent a ser una bona mestressa de casa. Als disset anys, però, vaig veure que la perspectiva que m'esperava era convertir-me en la secretària del meu pare, que tenia molta feina, perquè la seva ebenisteria del carrer Nou era la més gran que hi havia a Girona, i vaig pensar: *Ai, pobra Antònia, ja està condemnada a estar-se sempre al costat de la família, sense poder anar mai enlloc*". El 1930 estudià magisteri a la Normal de la seva ciutat on va aprofundir en el coneixement de la pedagogia moderna: Montessori, Piaget,... "vaig veure com feien caure la paret que separava els nois de les noies. La coeducació va donar un aire fantàstic a la Normal".

Durant les primeres dècades del segle, les mestres van emprendre diverses accions per aconseguir la igualtat professional i salarial amb els mestres. Antònia Adroher va ser una de les promotores d'una vaga per tal que les dones tinguessin el mateix nivell que els homes en la previsió del Pla Professional que contemplava donar més sou als homes que cursaven un any d'especialització pedagògica després d'acabar els estudis de mestre. Amb la vaga, aconseguiren els seus objectius.

A partir de 1934 exercí la seva professió a Ultramar i, un any després, inicià la seva militància al POUM. La seva permanència a l'escola d'Ultramar es perllongà fins al juliol de 1936.

El 21 d'octubre de 1936 va ser regidora de Cultura de l'Ajuntament de Girona, fins al 16 de febrer de 1937; una de les seves prioritats va ser escolaritzar totes les criatures de la ciutat i crear cantines escolars.

A la fi de la Guerra Civil, s'exilià a Tolosa de Llenguadoc i, posteriorment a París, on va treballar de mestra de castellà. Retornà a Catalunya el 1977.

Foto: Josep Maria Oliveras. Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet, Diputació de Girona

MARÇ 2001

01 02 03 04

05 06 07 08 09 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28 29 30 31

Maria Rúbies Garrofé

Maria Rúbies va ser una de les artífex de la renovació de l'ensenyament de la matemàtica en els nivells elemental i mitjà, en la dècada dels anys seixanta. Nascuda a Camarasa, el 21 de novembre de 1932, aconseguí el títol de mestra de primera ensenyança per la Normal de Lleida l'any 1951. En els anys seixanta va ser professora numerària de l'Escola Normal de Sòria i, posteriorment, catedràtica de matemàtiques de l'Escola Normal de Lleida, de la qual va arribar a ser directora els anys 1990-92.

En la pràctica professional de Maria Rúbies hi destaquen diversos centres d'interès. Un d'ells, la didàctica de les matemàtiques: participa en jornades, organitza grups de mestres i fa cursos a Rosa Sensat i a Sabadell.

Durant la dècada dels anys setanta és professora adjunta de la Universitat Autònoma de Barcelona a la Facultat de Ciències, 1970-71, catedràtica de matemàtiques de l'Escola Normal Fra Juníper Serra de les Illes Balears, durant els anys 1970-73, i responsable del professorat de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1970-73, des d'on col·labora amb experts de la UNESCO en l'organització de cursos i seminaris de metodologia.

Paral·lelament, col·labora en la redacció de llibres de matemàtiques per a la segona etapa d'EGB i escriu, la col·lecció "Fem Matemàtica", a partir de 1r. d'EGB.

L'altre centre d'interès per a Maria Rúbies és la catalanització de l'ensenyament. Impulsa la creació de l'Escola Espiga de Lleida, capdavantera de la catalanització i la renovació educatives a les Terres de Ponent, 1967, i organitza cursos de llengua catalana a Lleida, Solsona, Tàrraga, Balaguer, ... a partir de 1976.

Aquell mateix any, inicia la seva militància política a Convergència Democràtica de Catalunya; serà senadora per Lleida, diputada per Lleida al Congrés de Diputats de Madrid, regidora de la Paeria de Lleida i diputada de les comarques de Ponent al Parlament de Catalunya.

ABRIL 2001

01

02 03 04 05 06 07 08

09 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Dolors Canals Farriols

Especialitzada en puericultura, Dolors Canals i Farriols va ser una de les artífex del projecte educatiu per a criatures de 0 a 6 anys, durant la Guerra Civil. Va néixer a Barcelona, l'any 1913 i després d'estudiar medicina, psicologia i biologia, es dedicà a la recerca científica sobre la primera infància. Va ser delegada del Ministeri de Treball per organitzar guarderies de guerra, durant els anys 1936 i 1939. Aquestes escoles bressol transformaren les guarderies tradicionals en centres on col·laboraven especialistes de diverses disciplines –pediatria, psicologia, higiene, pedagogia– per tal de contribuir al desenvolupament de les potencialitats de cada criatura. Una concepció pedagògica d'aquest tipus apel·lava a la interdisciplinarietat i requeria d'un professorat format en una carrera científicoaplicada. El projecte de les guarderies de guerra ha estat valorat en la història de la pedagogia catalana com l'únic intent d'educació global, coherent i modern, dels 0 als 6 anys. A la fi del conflicte bèl·lic Dolors Canals Farriols s'exilià, amb el seu marit el pintor Joan Junyer Pascual-Fibla, primer a París i posteriorment van anar a Cuba on va continuar les recerques amb nounats, a l'hospital Calixto García de l'Havana, investigacions que va compaginar amb la docència a la facultat de medicina i de pedagogia, i va publicar *La infancia del Caribe*. L'any 1942 s'instal·là a Nova York i va ser supervisora del centre pilot de guarderies de guerra, durant els anys 1942-1944 i cap del programa de ràdio *Informació Puericultora* de la CBS des de l'any 1944 al 1953, que després s'adaptà a altres països americans. Posteriorment va treballar a la companyia *Editor International Publications* i va dirigir el departament mèdic del *Manager Medical Literatura Control* des de 1963 fins a 1972. Retornà a Catalunya el 1976 i creà a Barcelona el Centre 0-3, dedicat a la documentació, recerca i formació de professorat.

Foto: *Perspectiva escolar*, abril del 1979. AHCB-Arxiu Fotogràfic

MAIG 2001

01 02 03 04 05 06
07 08 09 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31

Àngels Ferrer i Sensat

"Tota la meva actuació ha estat entregar-me a l'escola amb passió i dedicació sense reserva; era mestra i universitària, no tenia l'ocupació d'unes hores, era una entrega exclusiva" amb aquestes paraules, Àngels Ferrer i Sensat, filla i neta de pedagogues, sintetitzava la seva vida professional. Quan només tenia setze anys feia de mestra, ajudant la seva mare, Rosa Sensat, en l'ensenyament de persones adultes. Va fer magisteri en un any i immediatament començà la carrera de ciències naturals. Tot just llicenciada exercí durant set cursos com a professora ajudant a la mateixa facultat. Va ser, doncs, una de les primeres professores universitàries. Paral·lelament, va ser responsable del servei d'orientació i activitats del Museu de Ciències Naturals.

L'any 1932 s'incorpora a l'Institut Escola i com a metodologia aplicà el "primer tocaré, després ja aprendré el mètode" síntesi dels seus criteris pedagògics que consistien segons les seves paraules: "Es buscava un tema d'interès entre el grup i entorn d'ell girava un cicle d'activitats. Cada sessió comptava amb un pla de treball, amb tot un seguit d'aspectes i apartats que els alumnes havien de veure i observar; temes que a voltes duraven setmanes".

Després de la Guerra Civil va ser desplaçada a Madrid com a encarregada de curs a l'Institut Isabel la Catòlica, que abans havia estat l'Institut Escola. Després de dos anys retornà a Catalunya, primer a Reus, on va ser catedràtica durant gairebé dos dècades i l'any 1958 a Mataró, on va participar en l'experiència dels centres oficials del Patronat. Posteriorment, va ser professora de l'Institut Infanta Isabel d'Aragó, de Barcelona.

Àngels Ferrer i Sensat ens va llegir diverses obres, entre les quals fem menció d'*Història d'una pera* i *Llibre de les flors*.

Foto: Fons i arxiu històric de la Biblioteca Rosa Sensat

JUNY 2001

01 02 03

04 05 06 07 08 09 10

11 12 13 14 15 16 17

18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30

Anna Rubiés Monjonell

Protagonista de la renovació de la pedagogia catalana i de l'ensenyament en el primer quart de segle, l'obra d'Anna Rubiés posa de manifest l'íntima connexió entre el feminisme i l'Escola Nova.

Nascuda a Port de la Selva, el 31 de maig de 1881, estudià magisteri i, des de 1898, any en què aconseguí el títol, fins al 1939 va exercir de mestra a Caçà de la Selva, Llagostera, Lleida, Girona i Barcelona. Va ser divulgadora del mètode Decroly, que havia estudiat a Brussel·les, i sobre l'aplicació de nous mètodes a l'ensenyament, opinava: "No s'han de rebre amb prevenció les innovacions pedagògiques però no s'han d'acceptar de bones a primeres, poden establir-se classes d'assaig".

El seu prestigi professional va ser-li reconegut en ser nomenada directora del grup Ramon Llull del Patronat Escolar de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 1931 i, posteriorment, va ser membre del Consell de Cultura de la Generalitat republicana –era l'única dona– a la Ponència d'Ensenyament Primari.

Col·laboradora de revistes especialitzades, va participar a les Escoles d'Estiu i també en el Congrés internacional sobre la Nova Educació, celebrat a Niça el 1932.

Les seves pràctiques i experimentacions van quedar recollides en els llibres: *Experiencias didácticas*, 1929; *Aplicación de los centros de interés en la Escuela primaria*, 1932; *Contes de sempre per als infants*, 1933-1935; *El llibre de les bèsties contat als infants*, 1933; *Llibre de les meravelles*, 1933, i *Desde la escuela de párvulos*, 1938.

A la fi de la Guerra Civil va ser desplaçada fora de Catalunya. Posteriorment, va aconseguir tornar, primer a Tortosa i després al Masnou. L'any 1963 morí a la ciutat de Barcelona.

Foto: Fons i arxiu històric de la Biblioteca Rosa Sensat

JULIOL 2001

01

02 03 04 05 06 07 08

09 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30 31

Maria Baldó Massanet

La pedagoga Maria Baldó Massanet, nascuda a Hellín, Castella-la Manxa, l'any 1884, s'instal·là posteriorment a Catalunya i contribuí a millorar l'ensenyament de les nenes, ensenyament que es basava en un poc de lletra i un molt de labors. El 28 d'abril de 1912, publicava l'article "Sobre l'ensenyansa escolar femenina" a la revista *Feminal*, que dirigia Carme Karr. "Avuy, cedint als prechs de la estimable y bona amiga meva la Directora d'aquesta Revista femenina, he volgut donar idea de que la dona pot ocupar-se ab coses de més profit qu'en fer labors d'un resultat pràctich ben dubtós, per que'ls treballs intel·lectuals encara que siguin elementalíssims, servexen per fer a la dona investigadora y reflexiva, qualitats totes dues que li son tan útils. A la vegada jo voldria que les mares anessin convencent-se de que l'escola es sobretot un lloch de treball intel·lectual, nó un taller de feynes més ò menys fines y complicades".

Amb aquesta mentalitat assumí la direcció del primer grup escolar femení de Barcelona, La Farigola, del Patronat Escolar de l'Ajuntament de la ciutat, inaugurat l'any 1923.

La dedicació a la pedagogia va ser una constant en la vida de Maria Baldó i durant els anys de la Segona República va formar part del Segon Consell en la ponència d'ensenyament primari i secundari del CENU (Consell Escola Nova Unificada) i va ser degana del Casal del Mestre.

Maria Baldó va tenir un paper destacat en el moviment feminista català i va ser presidenta del Lyceum Club de Barcelona, l'any 1936, i va militar a Esquerra Republicana de Catalunya.

Va publicar *El libro del hogar*, amb interessants aportacions sobre l'educació de les dones, el feminisme i el treball remunerat, reeditat en diverses ocasions. A la fi de la Guerra Civil s'exilià a Tolosa de Llenguadoc, ciutat on va morir l'any 1964.

AGOST 2001

01 02 03 04 05
06 07 08 09 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31

Margarita Comas Camps

Biòloga i pedagoga, va néixer a Alaior, el 25 de novembre de 1892. Estudià magisteri a Mallorca i a partir de 1922, s'inscriu a la facultat de ciències de la Universitat de Barcelona. Margarita Comas Camps va ser una de les primeres dones en obtenir la llicenciatura de ciències naturals, títol que aconseguí amb un brillant expedient acadèmic, l'any 1928. Posteriorment, amplià estudis a les universitats de París i de Londres i va aconseguir el grau de doctora.

Dedicà la seva activitat professional a l'ensenyament, primer a Oviedo on guanyà la càtedra de ciències naturals, després a Tarragona, on va ser professora i directora de la Normal de Mestres, i durant l'etapa republicana va ser professora i vicerectora de l'Escola Normal de la Generalitat de Catalunya. L'any 1934 va ser professora agregada de biologia infantil i metodologia de les ciències de la naturalesa, a la Universitat de Barcelona.

Interessada en la pedagogia i coneixedora del sistema educatiu del Regne Unit va publicar diverses obres de caràcter pedagògic, entre d'altres *Las escuelas nuevas inglesas*, 1930; *El Método MacKinder*, 1930; *La coeducación de los sexos*, 1931; *El método de proyectos en las escuelas urbanas*, obra publicada el 1931 i reeditada en diverses ocasions. També va publicar treballs d'investigació a revistes franceses i al *Boletín de la Sociedad Española de Historia Natural*. La seva obra més coneguda és *Coeducación de los sexos*, publicada l'any 1931, on reivindica la coeducació.

A l'inici de la Guerra Civil, passà a residir a Bilbao i, el 1937, emigrà a la Gran Bretanya i ensenyà biologia a Foxhole i a Darlington Hall. Morí a Exeter, Anglaterra, l'any 1973.

Foto: Margarita Comas, pedagoga (1892-1973). Barcelona, Universitat de Barcelona. 1998

SETEMBRE 2001

01 02

03 04 05 06 07 08 09

10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23

24 25 26 27 28 29 30

Pepita Uriz Pi

Pepita Uriz, arrengrada en els sectors pedagògics més innovadors, havia nascut el 1883 i des de l'any 1915 va ser professora de pedagogia de la Normal de Girona on, posteriorment, ocupà la càtedra de ciències.

L'any 1921, abandonà Girona amb la seva germana Elisa, professora de música a la mateixa institució, i marxà a Lleida, on va ser professora de pedagogia a l'Escola Normal de Mestres.

Quan Pepita Uriz Pi arribà a les Terres de Ponent les seves idees pedagògiques i didàctiques van sotregar l'ambient benpensant de la ciutat. Es mantenia al corrent de les noves tendències didàctiques tant les de l'Institut J.J. Rousseau de Ginebra, com les de les escoles noves.

El procés d'aprenentatge per a Pepita Uriz Pi no era un fet aïllat de la realitat ni tampoc de la pròpia experiència quotidiana. Un dels temes que més l'interessen és la condició de la dona. L'obra escrita per Margarita Nelken *La condició social de la mujer en España: su estado actual, su posible desarrollo*, és un llibre que utilitzarà sovint a les seves classes per mostrar les condicions de submissió en què es troba la dona i els mecanismes per transformar-les.

Les seves aportacions metodològiques i les temàtiques tractades amb les seves alumnes no van ser del gust de certs sectors. Va esclatar el conflicte que passà el marc de l'Escola Normal i es convertí en tema de debat públic. Un expedient de sanció separà Pepita Uriz Pi de la seva càtedra. Durant l'etapa Republicana va tornar a la Normal de Lleida, i l'any 1932 va ser nomenada directora, i posteriorment va ser presidenta de la Ponència d'Ensenyament Primari, al CENU (Consell Escola Nova Unificada) l'any 1936.

A la fi de la Guerra Civil s'exilià amb la seva germana Elisa, primer a París, on van col·laborar activament per ajudar els exiliats i, posteriorment a Berlín on va treballar en el camp docent. Morí en aquesta ciutat.

OCTUBRE 2001

01 02 03 04 05 06 07

08 09 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Rosa Sensat Vilà

Rosa Sensat Vilà és el nom més conegut de tota una generació de pedagogues que introduïren innovacions en l'ensenyament a la Catalunya del primer quart del segle XX. Rosa Sensat no va ser una excepció, hi ha una munió de professionals que com ella van contribuir a la renovació pedagògica i les seves aportacions van ser cabdals per millorar la formació de les nenes en una època en què aquesta es reduïa a tall i confecció i confecció i tall.

Nascuda al Masnou, el 17 de juny de 1873, passà a residir a Barcelona per estudiar a l'Escola Normal. Posteriorment va ampliar coneixements a Madrid, on va entrar en contacte amb la *Institución Libre de Enseñanza*. Visità França, Alemanya, Suïssa, Bèlgica i Anglaterra becada per la *Junta de Ampliación de Estudios*, per conèixer els nous corrents pedagògics.

Després d'haver estat deu anys a les escoles estatals del Poblenou i a la zona de Diagonal/Passeig de Gràcia, de Barcelona, va ser la directora de l'Escola del Bosc, primera escola a l'aire lliure de l'Estat espanyol. També va ser la directora pedagògica de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, espai cultural creat, finançat i gestionat per dones, fundat l'any 1910, que donava prioritat a la formació professional especialment en els nous sectors de producció que s'oferiren a les dones.

Rosa Sensat va escriure, entre d'altres, *Les ciències en la vida de la llar*, 1923, i *Como se enseña economía doméstica*, 1927. En tots dos divulga un nou concepte de l'economia domèstica, "segons el qual les lliçons de cuina tenen com a preparació els treballs de laboratori, i les tasques domèstiques es fonamenten, en general, en principis científics" escrivia en el primer dels llibres esmentats, i opinava: "La dona ha lluitat, i lluita encara coratjosament, tenaç i àrdida, per les seves reivindicacions. Fa bé".

Foto: Frederic Ballell Maymí, AHCB-Arxiu Fotogràfic

NOVEMBRE 2001

01 02 03 04

05 06 07 08 09 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28 29 30

Teresa Mañé Miravet

Pedagoga, filòsofa, assagista, periodista i escriptora, Teresa Mañé i Miravet, és més coneguda pel pseudònim de Soledad Gustavo.

Estudià la carrera de mestra i dirigí una escola lliurepensadora a Vilanova i la Geltrú i en fundà una altra a Reus, el 1897, però la seva activitat política dificultà la continuïtat del magisteri, a causa de l'exili i del desterrament.

Des dels quinze anys va tenir contactes amb l'anarquisme i junt amb el seu company Joan Montseny, més conegut per Federico Urales, es van convertir en els intel·lectuals anarquistes més actius del país.

Teresa Mañé col·laborà a *La Tramuntana* i *El productor*, publicació fundada per Teresa Claramunt. A Madrid, on va ser desterrada, després d'haver estat exiliada a Londres, dirigí conjuntament amb Joan Montseny, la *Revista Blanca*. També va participar a *Tierra y libertad*. En els seus escrits abordà la temàtica de l'alliberament de la dona i és una de les primeres teòriques del feminisme llibertari.

El 12 de febrer de 1905 va tenir una criatura, Federica Montseny Mañé, l'única que sobrevisqué de les tres que en va parir, i que arribà a ser ministra de Sanitat. Federica, a les seves memòries, escriu "Mi madre fue esencialmente mi educadora... Mi madre se propuso poner en pràctica, en mi educación, los métodos pedagógicos afirmados en el curso de su experiencia educativa, así como sus ideas personales sobre los momentos más idóneos para comenzar a enseñar las primeras letras a una criatura... Mi madre pertenecía a una generación en la que todavía las ideas de Rousseau sobre la educación de los niños tenían singular vigencia".

Teresa Mañé és autora de *La sociedad futura*, 1899, i *El sindicalismo y la anarquía. Política y sociología*, 1933.

La nit del 25 al 26 de gener de 1939, abandonà Barcelona camí de l'exili, acompanyada de la seva filla. Morí a Perpinyà, pocs dies després d'haver travessat la frontera.

DESEMBRE 2001

01 02

03 04 05 06 07 08 09

10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23

24 25 26 27 28 29 30

31

Dolors Piera Llobera

Nascuda a Puigverd d'Agramunt, el 1910, estudià a l'Escola Normal de Lleida, i va ser mestra nacional a Vilafranca del Penedès, inspectora a l'Anoia i una de les fundadores de la Cooperativa de la Tècnica Freinet. Posteriorment, va ser membre de la comissió organitzadora de l'Escola d'Estiu de la Generalitat de Catalunya, de l'any 1935.

Dolors Piera va ser designada consellera de l'Ajuntament de Barcelona en representació del PSUC, el 20 d'octubre de 1937, convertint-se en una de les primeres dones que ocupaven tal càrrec polític en l'òrgan de govern de la ciutat. Va ser vocal de la Comissió de Cultura i de la Comissió d'Assistència Social. Una de les seves prioritats va ser preparar l'obertura de menjadors per a criatures, amb l'objectiu de facilitar la vida quotidiana de les dones durant el conflicte bèl·lic.

Durant aquell període, va col·laborar en diverses publicacions, com ara la revista *Companya* i formà part de la Taula Presidencial del Primer Congrés Nacional de la Dona, celebrat al Palau de la Música de Barcelona, els dies 6, 7 i 8 de novembre de 1937.

Acabada la Guerra Civil s'exilià a la República Dominicana un breu període i s'instal·là definitivament a Xile. En aquell país obrí una escola de pàrvuls i preparatòria a Ñuñoa, 1949. Posteriorment, va ser assessora de la comissió del Ministeri d'Educació en la confecció dels programes d'Educació General Bàsica i va participar en diverses escoles d'estiu especialitzades en criatures de difícil aprenentatge.

Dolors Piera Llobera encara resideix a Xile.

Foto: *Companya*, 6 novembre de 1937. AHCB-Arxiu Fotogràfic

© Generalitat de Catalunya
Institut Català de la Dona

© Isabel Segura Soriano: realització dels textos
i selecció de les imatges

Edita: Institut Català de la Dona
1a Edició: Barcelona, desembre 2000
Tiratge: 6.000 exemplars
Disseny: Mariona Garcia i Solé
Impressió: Arts Gràfiques Orient S.A.

Dipòsit legal:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de la Dona

Viladomat 319, ent. 08029 Barcelona Tel. 93 495 16 00 Fax 93 321 61 11
icd@correu.gencat.es <http://www.gencat.es/icdona>

